

ANTRENÖRLERİN SPORDA ÇOCUK KORUMA UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Burak Ahmet ŞİMŞEK
Doç. Dr. Kadir TİRYAKİ

**ANTRENÖRLERİN
SPORDA ÇOCUK KORUMA
UYGULAMALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ¹**

**Burak Ahmet ŞİMŞEK
Doç. Dr. Kadir TİRYAKİ**

Editör: Doç. Dr. Zeynep YILMAZ ÖZTÜRK

¹ 1.Yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Uygulamalarının Değerlendirilmesi
Burak Ahmet ŞİMŞEK, Doç. Dr. Kadir TİRYAKİ

Genel Yayın Yönetmeni: Berkan Balpetek

Editör: Doç. Dr. Zeynep YILMAZ ÖZTÜRK

Kapak ve Sayfa Tasarımı: Duvar Design

Baskı: Kasım 2025

Yayıncı Sertifika No: 49837

ISBN: 978-625-8734-41-6

© Duvar Yayınları

853 Sokak No:13 P.10 Kemeraltı-Konak/İzmir

Tel: 0 232 484 88 68

www.duvar yayinlari.com

duvarkitabevi@gmail.com

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim ve tez süreci boyunca desteğini esirgemeyen en az benim kadar çalışmayı sahiplenene değerli tez danışmanım Doç. Dr. Kadir TİRYAKİ hocama teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatım boyunca beni her konuda destekleyen annem Şefika ŞİMŞEK, abim Rıfat Bahri ŞİMŞEK ve babam İsmail ŞİMŞEK'e teşekkür ederim.

Tez çalışma sürecimde göstermiş olduğu sabır ve bana olan inancını her fırsatta belirten bana yol gösteren en büyük destekçim sevgili nişanlım İlayda Özgü AVİNCAN'a teşekkür ederim.

Burak Ahmet ŞİMŞEK

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	iii
TABLolar LİSTESİ.....	v
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1 Çocuk Kavramı.....	3
2.2 Çocuk Gelişimi	3
2.2.1 Çocuk İhmali Ve İstismar Türleri	3
2.2.1.1. Fiziksel İstismar.....	4
2.2.1.2. Duygusal İstismar.....	4
2.2.1.3. Cinsel İstismar	5
2.2.1.4. İhmal.....	6
2.2.2. Çocuk Koruma Politikaları	6
2.2.2.1. Ulusal Çocuk Koruma Politikaları	7
2.2.2.2. Uluslararası Çocuk Koruma Politikaları	8
2.2.2. Spor.....	9
2.2.3. Sporda Çocuk Koruma Uygulamaları	11
3. YÖNTEM.....	13
3.1. Araştırmannın Amacı	13
3.2. Araştırmannın Modeli.....	13
3.3. Araştırmannın Nitelikleri	13
3.4. Çalışma Grubu	13
3.5. Veri Toplama Aracı	13
3.5.1. Sporda Çocuk Koruma Ölçeği.....	13
3.6. Verilerin Analizi	14
4. BULGULAR.....	15
5. TARTIŞMA.....	27
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	34
7. KAYNAKLAR	36

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Değişkenlere Göre Dağılımları.....	15
Tablo 2. Homojenlik Test Sonuçları	18
Tablo 3. Cinsiyet Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Mann Whitney U Test Sonuçları.....	18
Tablo 4. Yaş Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları.....	19
Tablo 5. Branş Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Mann Whitney U Test Sonuçları.....	20
Tablo 6. Antrenörlük Süresi Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Kruskal Wallis Testsonuçları.....	21
Tablo 7. Medeni Durum Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Mann Whitney U Test Sonuçları.....	22
Tablo 8. Eğitim Durumu Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları.....	23
Tablo 9. Aylık Gelir (Tl) Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları.....	24
Tablo 10. Büyüdüğü Yer Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Kruskal Wallis Test Sonuçları.....	25
Tablo 11. Sbf Mezunu Değişkeninin Toplam Puanlarına Göre Mann Whitney U Test Sonuçları.....	26

1. GİRİŞ

Literatürde "çocuk" kavramının farklı anlamları bulunmaktadır. Çocuk, bir birey olarak dünyaya gelip belirli gelişim dönemlerinden geçer. Bireyler yaşamları boyunca birçok psikolojik ve fizyolojik durumla karşılaşır. Özellikle çocukluk döneminde yaşanan olaylar, çocuk üzerinde büyük etkiler bırakabilir. Bu nedenle, çocukluk döneminde çocuklara karşı daha duyarlı olunması gerektiği söylenebilir.

Çocuk istismarı konusunda yaşanan hassasiyet, genellikle çocukların aleyhine sonuçlanmaktadır. Özellikle spordaki mevcut yapıların işleyişini tehdit edebilecek sonuçlar doğurması nedeniyle, istismar olaylarının gizlenmesine yönelik çabalar, Türkiye'de uzun yıllar boyunca bu konuyla ilgili herhangi bir çalışmanın yapılmamasına neden olmuştur. Medyaya yansıyan sınırlı sayıda ihmal ve istismar vakası, bu konuda potansiyel bir örtbas etme eğilimini doğrulamaktadır. Son dönemlerde benzer kaygılarla hareket eden bazı federasyonlar ve spor kulüpleri, yaşanan olaylardan dolayı küçük çaplı da olsa sporda çocuk koruma programları başlatmışlardır (Çetin ve ark., 2018).

Çocuklar bir toplumun geleceğidir. Geleceğini düşünen toplumlar çocuklara daha güvenli spor ortamı sağlamak en asli görevlerinden birisi olmalıdır.

Rekabetçi spor ortamında, genç elit sporcuların maruz kaldığı istismar ve ihmalin yol açabileceği travma ve yaralanma gibi durumlar, elit sporun gelişimine yönelik kaygıları artırmaktadır. Günümüz profesyonel spor dünyasında, antrenörlerin sporcular üzerindeki etki ve yetki alanı genişledikçe, antrenör-sporcu ilişkisinde kötüye kullanım riski de artmaktadır. Bu durum, ilişki sınırlarının kalkmasına ve çocukların savunmasızlığından dolayı istismar olasılığının artmasına yol açmaktadır. Spor ortamlarında da, tıpkı okul ve eğitim alanlarında olduğu gibi, ailelerin antrenörlerle iş birliği yapması, antrenörlere uygun davranış kurallarının hatırlatılması ve çocuk sporcuların bilinçlendirilmesi önemlidir (Uğurlu, 2022).

Ülkeler, çocukları ihmal ve istismardan en etkili şekilde korumanın yollarını aramaktadır. Bu kapsamda, son yıllarda çıkarılan yasalar ve uygulanan plan ve programlar gözden geçirilerek birçok ülke, konuya yönelik yenilikçi politikalara odaklanmaktadır. 1980'li yılların sonlarından bu yana devam eden bu değişim süreci, ülkeler arasında farklı uygulamalar doğursa da, genel amaç çocukların hem kötü muameleye karşı hem de sağlıklı gelişimleri için daha etkin çözümler bulmaktır (Parasız ve ark., 2015).

Çocuk koruma hizmetleri, çocuk refahı alanında yapılan çeşitli çalışmalarını içeren geniş bir kavramdır. Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve psikolojik yönden sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi ve yaşlılarıyla uyumlu bir seviyede olabilmesi için bazı koşullar gereklidir. Bu koşullar sosyal, psikolojik ve ekonomik faktörleri içerebilir. Çocuk koruma hizmetlerinin amacı, ailesi veya bakım sağlayıcıları tarafından karşılanamayan ihtiyaçları belirleyerek çocuğun en iyi şekilde gelişimini sağlamak, bakım ve korumasını uygun şekilde yerine getirmek ve çocuğu her türlü ihmal ve istismardan korumaktır (Bilgin, 2020).

İstismar ve ihmal konusunda devletlerin ve ailelerin bir arada olup çocukları korumaları asli görevi olmalıdır. Maalesef yaşanan istismar ve ihmal olayları gün yüzüne çıktığı kadar çıkmayan haber haline gelmeyenler vakalar da mevcuttur.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 Çocuk Kavramı

Çocuk sadece biyolojik bir kavram değil aynı zamanda toplumsal ve kültürel kökleri olan bir kavramdır. Tarih boyunca toplumdan topluma farklı coğrafyalarda ve farklı zaman dilimlerinde oldukça değişik çocukluk algıları var olup çocukluğun bütün toplumları kapsayan tek bir tanımını yapmak mümkün gibi görünmemektedir (Postman, 1995: akt. Dirican, 2018).

Yetişkinlerin çocuklara yüklediği roller ve anlamlar tarihsel dönemlere, kültür ve medeniyetlere göre değişim göstermiş, çocuğa dönemsel olarak farklı yaklaşımlar sergilenmiştir (Erkut ve ark. 2017).

2.2 Çocuk Gelişimi

Sözlük anlamıyla gelişim, “Bireyin beden yapısı, fizyolojik güç ve ruhsal özellikler bakımından düzenli bir biçimde büyümesi, değişmesi ve olgunluk kazanması” olarak tanımlanır (Türk Dil Kurumu).

Çocuk için erken yaşlarda fiziksel hareketlilik sağlaması bazı branşları temel olarak erken yaşta öğrenip bunu ezberlemesi sporun vermiş olduğu hem zihinsel ve fiziksel güç çocuğun gelişimi için destek sağladığı söylenebilir.

2.2.1 Çocuk İhmali ve İstismar Türleri

Dünya Sağlık Örgütü’nce, “çocuğun sağlığını, fiziksel gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar” çocuk istismarı olarak kabul edilmektedir (Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve UNİCEF, 2010).

Çocuk istismarı, tıbbi, hukuki, gelişimsel ve psiko-sosyal açıdan önemli olup çeşitli sebepleri ve derinlemesine sonuçları olan bir konudur (Aydın, 2019).

Bir davranışın çocuk istismarı olarak kabul edilmesi için, çocuğun üzerinde fiziksel, cinsel veya psikolojik etkiler bırakması gerekmektedir. Sözel istismara maruz kalan bir çocuğun psikolojik zararı büyük olabilir. Çocuk, o an anlamını

bilmediği kelimelerle istismara uğradığını fark etmeyebilir, ancak büyüdükçe istismarla ilgili kelimeler veya davranışlar onu etkileyebilir ve bu durum travmatik anları yeniden yaşamasına neden olabilir (Aydın, 2019).

4 çeşit istismar türü bulunmaktadır. Fiziksel istismar, Duygusal istismar, Cinsel istismar ve İhmal.

2.2.1.1. Fiziksel İstismar

Fiziksel istismar, çocukların en sık maruz kaldığı istismar türüdür. Günlük olarak birçok çocuk, aileleri veya çevreleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Bu durum, bazı ebeveynler için günlük hayatta normalleşmiş bir davranış haline gelmiştir. Özellikle çocukları disipline etmek amacıyla şiddet uygulama eğilimi toplumumuzda yaygın bir şekilde görülmektedir. Fiziksel istismarın yüksek oranlarda olması, şiddetin terbiye ve disiplin aracı olarak kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, çocuklarda fiziksel istismar vakalarıyla sık sık karşılaşilmektedir. Her türlü şiddet uygulaması çocukta fiziksel istismar olarak değerlendirilmektedir (Aktay, 2020).

Fiziksel istismara maruz kalan çocuklarda yeme bozuklukları, iletişim güçlükleri, düşük özsaygı, depresyon, korku, çekingenlik, öfke, çatışma, uyum sorunları, kendi kendine zarar verme, evden kaçma, fiziksel şikayetler veya rahatsız edici davranışlar, algılama, kavrama ve dikkat yoğunlaştırmada zorluklar, ayrıca okul başarısında düşüş gibi sorunlar görülebilir (Kaytez ve ark., 2018).

2.2.1.2. Duygusal İstismar

Duygusal istismar, çocukların ve gençlerin olumsuz tutum ve davranışlara maruz kalmaları veya ihtiyaç duydukları ilgi, sevgi ve bakımdan mahrum bırakılmaları sonucunda psikolojik zarar görmeleri durumudur. Bu tür davranışlar, yaş, statü, bilgi veya konum gibi özellikleri nedeniyle çocuk veya genç üzerinde etkili olan kişiler tarafından gerçekleştirilir (Polat, 2016).

Duygusal istismar genellikle diğer istismar türleriyle (özellikle fiziksel istismarla) birlikte ortaya çıkmakta ve diğer türlere öncelik verilmesi, duygusal istismarın fark edilmesini ve müdahale edilmesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, duygusal istismar ve ihmalin çocuğun birincil bakımını üstlenen kişiler tarafından gerçekleştirilmesi ve çoğunlukla çocuğu disipline etme amacı taşıması, bu tür istismarın göz ardı edilmesine veya yaptırım uygulanmamasına neden olmaktadır (Dağlı ve İnancı, s. 111).

Son dönemde, çocuklar üzerindeki duygusal istismar olarak değerlendirilebilecek bir diğer konu, sınav sistemi nedeniyle aşırı baskı ve beklenti altında kalan ailelerin tutumlarıdır (Orhaner, 2018).

2.2.1.3. Cinsel İstismar

Cinsel istismar, diğer istismar türlerine göre daha bileşik bir yapıya sahip olup çok yönlü değişkenlerin etkisi altındadır. Akademik açıdan zengin bir literatüre sahip olmasına rağmen, birçok özelliği hâlâ tam olarak aydınlatılamamıştır.

Sosyo-kültürel açıdan, olgunun mahrem boyutu, cinsel istismar ile ilgili birçok gerçeğin gizli kalmasına neden olmaktadır. İstismar türü, yoğunluğu, nedenleri, yapıldığı ortam, failer, cinsiyet ve risk faktörleri gibi birçok farklı değişken rol oynamaktadır. Ayrıca çocukların ikna edilerek ya da şiddet yoluyla sözlü, fiziksel, penetratif vb. birçok biçimde ve farklı olgu ve bağlamlarda istismar edildikleri görülmektedir (Çetin ve ark., 2018).

Cinsel istismar, psikososyal gelişimini tamamlamamış ve yaşı küçük olan kız veya erkek çocukların bir yetişkin tarafından cinsel amaçlarla kullanılmasıdır. Bir çocuğun bir yetişkinin cinsel doyumunu için kullanılması cinsel istismar olarak tanımlanır. Bu tür istismar, genital bölgelerin ellemesi, teşhircilik, röntgencilik, pornografi ve tecavüze kadar geniş bir yelpazede gerçekleşebilir (Polat, 2016).

Çocukların psikolojik, sosyal ve bilişsel gelişimlerini etkileyen cinsel istismar, her yaşta, her sosyo-ekonomik düzeyde, her bölgede ve her türlü etnik grupta ve kültürde yaşanabilen evrensel bir sorundur (Moore, 2005: akt. Bulut. 2007).

2.2.1.4. İhmal

Çocuğun ihmal ve istismarı, çocuğun duygusal yaşantısını ve kişiliğini doğrudan etkiler. Çocuğun ihmal ve istismarı, ilerideki yaşantısında sağlıklı bir kişilik geliştirmesine neden olabilmektedir (Uğurlu ve ark. 2014).

Çocuk ihmal ve istismarı çocukların hayatında onulmaz, geri dönülmez yaralar açmakta ve ihmal/istismarın türü ne olursa olsun yetişkinlikte görülecek sorunlara davetiye çıkarmaktadır (Sarı ve ark. 2016).

Spor kurumlarında, çocukların bakım ve eğitiminden sorumlu olan antrenörler, idareciler ve diğer yetişkinlerin çeşitli yükümlülükleri vardır. Bu kişiler, çocukları spora katarken onların ihtiyaçlarını karşılamak ve rahatsız edici durumlara karşı tedbir almak zorundadır. Spor ortamını çocukları olumsuz deneyimlerden koruyacak şekilde düzenlememek, en önemli ihmal davranışlarından biridir. Ayrıca, çocuk ve genç sporcuları sakatlık, yaralanma ve sağlık konularında bilgilendirmemek, onların okul eğitimlerini almalarını sağlayacak düzenlemeleri yapmamak, rekabetçi spor ortamlarını işbirlikçi, sevgi ve saygı ortamına dönüştürecek bir sistem kurmamak, yeterince beslenmelerini ve spor malzemelerinin temin edilmesini sağlamamak, spor ortamındaki ihmal pratikleri olarak öne çıkmaktadır (Çetin ve ark. 2018).

2.2.2. Çocuk Koruma Politikaları

Çocukların gelecekte toplumların yönünü belirleyecek olmaları, çocuk konusunu son derece önemli kılmaktadır. Her toplum, karşılına çıkacak sorunlarla başa çıkabilecek, sağlıklı, güçlü ve toplumsal sürekliliği sağlayabilecek bir nesil yetiştirme çabası içindedir. Bu döngünün normal olduğu kabul edilmelidir. Her canlı organizma, kendi misyonunu tamamladığında, kendisinden sonra geleceklerin daha kolay uyum sağlayabilmesi ve sağlıklı gelişimini sürdürebilmesi için gerekli olan her şeyi hazırlayarak oluşum sürecinin tamamlanmasını bekler (Salim, 2011).

Sanayi devrimiyle birlikte devletler artık eskisi gibi sadece topraklarını koruma veya topraklarını genişletme gibi olaylardan sıyrılıp vatandaşların sorunlarıyla ilgilenmeye başlamıştı.

19. yüzyılın ilk yarısında hızla devam eden sanayileşme, köyden şehre göçe, sağlıksız kent yapısına ve insan onuruna yakışmayan çalışma koşullarıyla işçi hareketlerinin doğmasına yol açmıştır. Batı toplumları, bu karmaşık durumdan sosyal politika uygulamalarıyla kurtulmayı amaçlamıştır. Sosyal sigorta sisteminin uygulanmaya başlanması, çalışanların çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve sosyoekonomik haklarına kavuşmaları, çocukların korunması için öncelikle yetimhanelerin hizmete sokulması ve ardından koruyucu aile hizmetlerine geçilmesi gibi adımlar, modern sosyal devlet uygulamalarının ilk örnekleri olarak görülebilir (Salim, 2011).

2.2.2.1. Ulusal Çocuk Koruma Politikaları

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında çocukların haklarının korunduğu maddeler bulunmaktadır. Devlet her türlü çocuk istismarı, ihmali ve şiddete karşı çocukları korumaya almıştır. Aynı şekilde yine anayasamızda çocukların eğitim ve öğretim haklarını da koruduğu bilinmektedir. Devlet maddi imkanı olmayan başarılı öğrencilere burs ve çeşitli destekler de sağlamaktadır.

Yine Türkiye Cumhuriyeti olarak Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından desteklenen çocukları ve aileleri koruma altına almak amacıyla çeşitli koruyucu ve hem maddi hem manevi destekleyici hizmetler bulunmaktadır.

Yukarıda saydığımız Anayasa ve Bakanlık uygulamalarıyla beraber koruyucu aile uygulaması da mevcuttur.

Koruyucu Aile Yönetmeliği'ne göre, çeşitli sebeplerle öz ailesi yanında bakılamayan ve 2828 sayılı Yasa kapsamında korunma altına alınmış çocukların, kısa veya uzun süreli olarak bakımlarını üstlenen aile ya da kişilerin yanında, devlet denetiminde yetiştirilmesine koruyucu aile hizmeti denir. Bu hizmeti veren kişi veya ailelere ise koruyucu aile denilmektedir (Karataş, 2007).

2.2.2.2. Uluslararası Çocuk Koruma Politikaları

Sosyal politikaların oluşumu ve gelişimi sürecinde, çalışamayan ve ebeveyn korumasından yoksun çocuklar için devletler tarafından çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler genellikle, o dönemde mevcut olan sivil oluşumların organize edilmesiyle gerçekleştirilmiştir (Soylu, 2019).

Günümüzde, korunmaya gereksinim duyan çocuklar ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte genellikle bebek-çocuk evleri, çocuk yurtları, çocuk köyleri, koruyucu aileler ve bakım evleri gibi yerlerde koruma altına alınmaktadır. Ayrıca, ciddi sorunları olan çocuklar eğitim ve tedavi kurumlarına yerleştirilmektedir (Ekşi, 2004; akt. Soylu, 2019).

Koruyucu bakım, çocuğun kendi evinin dışında sağlanan her türlü bakım hizmetini kapsar. Evler, yurtlar, köyler, bakım evleri ve koruyucu aileler bu hizmetin verildiği yerler arasındadır. Koruyucu bakım modelleri, çocuğun reşit olana kadar veya kendi başına yaşamını sürdürebilecek yaşa gelene kadar sunulan geçici bir hizmettir. Evlat edinme ise çocuk ile yeni ailesi arasında ömür boyu süren hukuki bir bağ oluşturan bir hizmettir (Soylu, 2019).

İngiltere'de, sporda çocuk koruma faaliyetleri The Football Association (FA) tarafından yapılan düzenlemeler ve alınan tedbirlerle dünya genelinde diğer pek çok kuruma örnek teşkil etmektedir. Bazı profesyonel kulüpler, çocuk koruma konusunda kendi prosedürlerini çok önceden belirlemişlerdir. Ancak FA Akademisi ve Mükemmellik Merkezi (Centre for Excellence) sistemleri, çocuk koruma ve çocuk refahını ileriye taşıyarak daha organize bir yapı oluşturmuşlardır (Parasız ve ark., 2015).

Dünya genelinde birçok spor örgütü, İngiltere'nin örneğine benzer şekilde son zamanlarda çocuk koruma sorunlarıyla ilgilenmeye başlamıştır. Spor içinde çocuklara yönelik çeşitli suiistimallere her zaman rastlanmış olmasına rağmen, 1990'lara kadar bu konuda sistematik işler yapılmamıştır. 2000 yılında İngiltere'de ilan edilen Futbol için Çocuk Koruma Stratejisi, çocuk korumayı sporun tüm yönleriyle bağlantılı hale getirmiştir. Pek çok ülkede, devlet

örgütleriyle iş birliği içinde gözleme dayalı politikalar geliştirilmeye başlanmıştır (Myers ve Barrett, 2002; akt. Parasız ve ark., 2015).

Son zamanlarda dünya genelinde birçok spor örgütü, İngiltere'deki benzer bir yaklaşımla çocuk koruma sorununa daha fazla önem vermeye başlamıştır. Spor alanında çocuklara yönelik çeşitli suiistimaller her zaman mevcuttu, ancak 1990'lara kadar bu konuda sistematik bir yaklaşım benimsenmemiştir. 2000 yılında İngiltere'de başlatılan Futbol için Çocuk Koruma Stratejisi, sporun tüm yönleriyle çocuk korumasını kapsayan bir çerçeve oluşturmuştur. Bu gelişmelerin etkisiyle pek çok ülkede, devlet kurumlarıyla birlikte gözleme dayalı politikalar geliştirilmeye başlanmıştır (Myers ve Barrett, 2002; Parasız ve ark., 2015).

2.2.2. Spor

Spor, bireylerin hayatında olumlu gelişmelere katkı sağlarken toplumun da sağlıklı bir yapı ya kavuşmasında, diğer sosyal kurumlarla ilişki kurarak toplumun bütünlüğü, çağdaşlaşması, tanınması ve gelişmesine katkı sağlayan sosyal bir olgudur (Yetim, 2000).

Spor, sporla uzaktan veya yakından ilgilenen birçok insan tarafından çeşitli anlamlarda kullanılmış ve sporun değişik tarifleri yapılmıştır (Atasoy ve ark. 2005). Bunlardan bazıları şu şekildedir.

Spor, insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmenin yanı sıra kişilik oluşumunu destekleyen, karakter özelliklerini geliştiren, bilgi, beceri ve yetenek kazandıran ve çevreye uyumu kolaylaştıran bir faaliyettir. Aynı zamanda bireyler, toplumlar ve uluslararası düzeyde iletişimi, kaynaşmayı ve barışı sağlayan bir araç olarak işlev görür. Spor, mücadele gücünü artırmanın yanı sıra belirli kurallar çerçevesinde rekabet etme, heyecan duyma, başarıya ulaşma amacıyla yapılan faaliyetlerdir. Kişi ve veya kişiler eğitim öğretim dönemlerinde açılacak olunan kurs ve spor okulları sayesinde kazanım sağlayabilir (Hacıcaferoğlu vd., 2013). Birçok yönden kazana bilir. Bireyin doğal çevresini sosyal bir ortama dönüştüren ve elde edilen yetenekleri geliştiren spor, boş zaman etkinliği olarak ya da

profesyonelce melekleştirilmiş şekilde bireysel veya grup olarak gerçekleştirilir. Spor ayrıca sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruhu ve bedeni geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (Erkal, 1982; Yetim, 2000; Hacıcaferoğlu ve Sumer, 2019). Spor bireylerin sosyalleşmeleri ve özgüvenlerinin olumlu yönde katkı sağlamaktadır (Öztürk, 2021).

Kazanmak, sporun doğasında önemli bir unsurdur, ancak performans sporcusu gibi sınırları aşarak kazanmaya zorlamak çocuklara hem psikolojik hem de fiziksel zararlar verebilir. Çocuklar için spor, yaşayacakları eğlenceden daha büyük olmamalıdır. Ne yazık ki, spor ortamlarında bazı çocuklar, gelişim seviyeleri ve yetenekleri göz önüne alınmaksızın kendi başarılarına odaklanmış kişiler tarafından çeşitli baskılar altında kalabilmektedir. Bu tür baskılar sonucunda sakatlıklar, yaralanmalar, branş veya kulüp değişiklikleri ve hatta sporu bırakma gibi durumlar yaşanabilmektedir. Küçük yaşta yaşanan sakatlıklar ileriye dönük kalıcı hasarlara neden olabilir ve sporcunun kaybedilmesiyle birlikte sporun imajını da olumsuz etkileyebilir (Metin, 2022).

Spor ve fiziksel aktiviteye katılımın, kişilerin kişilik gelişimi ve psikolojik özellikleri üzerinde olumlu etkileri olduğu bilinmektedir (Öz ve Öztürk, 2018).

Antrenörler, sporcuyu ve spora ilgi duyanlar için önemli bir konumda bulunmaktadır, çünkü taşıdıkları görevler ve sorumluluklar büyüktür. Bu nedenle, üzerlerine düşen sorumluluğu etkili bir şekilde yerine getirebilmek için belirli niteliklere sahip olmaları gerekmektedir. Antrenörler, sporcuların yeteneklerini keşfetmek ve geliştirmek için doğru kararlar almalıdırlar. Bu yetkinlikleri kazanmak, antrenörün kendi bilgi düzeyi ve sporcuya hakkındaki bilgi birikimi ile yakından ilişkilidir (Gün, 2014).

Antrenörlüğün literatürde farklı tanımları mevcuttur. Bunlardan bazıları şöyledir.

Antrenör, spor deneyimlerini farklı bireysel özelliklere sahip sporculara aktarabilen, sporcuya yeterlilik ve özerklik kazandıran kişi olarak açıklarken, antrenörün iyi bir şekilde motive eden, eğitici, organizatör, etkili bir yönetici ve öğretici olması gerektiği de belirtilmektedir (Charman ve ark., 2001: akt.Yıldırım. 2022).

Antrenör, oyuncularının tutumlarını olumlu davranışlarla pekiştirerek takım içinde sportif bir atmosfer yaratmalı ve arkadaşlığı güçlendirmelidir. Antrenörler, bireysel öncelikler gerektiren çeşitli, çok yönlü ve farklı antrenmanları belirleyerek sporcuları antrenmanlara ve müsabakalara hazırlamalıdır. Müsabakalara hazırlık aşamasında tesis planlaması önem arz etmektedir (Hacıcaferoğlu vd., 2012). Oyuncularla arkadaşça bir ortam oluşturarak antrenman ve maç analizlerine onları dahil etmeli, sorumlulukları paylaşarak sporcuları kendi kendilerini kontrol etmeye teşvik etmelidir. Bu işlevleri yerine getirmek, bir antrenör olarak takımınızın başarısı üzerinde etkili ve yönlendirici bir rol oynamanızı sağlayacaktır. Böylece, sporcuların beklentilerini karşılayacak bir duruma gelinmelidir (Gün, 2014).

2.2.3. Sporda Çocuk Koruma Uygulamaları

Sporda çocuk koruma, yalnızca kanun ve kurallarla sınırlı kalmayıp, çocukların sağlıklı ve güvenli bir ortamda ihmal ve istismardan korunmasını hedefleyen bir kavramdır. Bu yaklaşım, zarar riskini en aza indirmek için önceden alınan önlemleri içerir ve endişeleri ortadan kaldırarak koruyucu tedbirleri sağlar. Spor yapmak amacı ile spor salonlarına gelen çocukların olumsuz ortamlardan uzaklaşmaları aynı zamanda sosyalleşmelerine olumlu katkı sağlamaktadır (Öztürk,2019).

Ayrıca, çocukların sadece spor yaparak keyif almalarını ve performanslarını geliştirmelerini değil, aynı zamanda spor ortamında karşılaşabilecekleri her türlü olumsuz davranıştan korunmalarını sağlar. Her gün milyonlarca çocuk ve genç, farklı spor etkinliklerine katılmaktadır. Bu nedenle, kız ve erkek çocuklarının her seviyede güvenli bir spor ortamına katılımı hem insanlık boyutu açısından hem de sporun her kesimi için hayati önem taşır. Sporda çocukları korumak, farklı sektörlerle iş birliği yapmayı gerektirir; bu iş birliği içinde yöneticilerden antrenörlere, hakemlerden doktora, kulüp çalışanlarından seyircilere kadar birçok kişi yer alır. Sporun her katılımcısı, çocuk korumanın önemini anlamalı ve bu konuda bilgi sahibi olmalıdır (Metin, 2022).

Sporda çocuk koruma programlarının temel amacı, çocuğun sosyal çevresiyle uyumunu artırmak ve spor yapan çocuk veya gencin haklarını ve güvenliğini koruma

altına almaktır. Bu nedenle, sporda çocuk koruma çalışanları, çocuk veya gencin ailesiyle iş birliği yapmak zorundadır. Ailenin spor ortamındaki öneminin farkında olan ülkeler, sporcu, aile ve kulüp/federasyon çalışanları arasındaki iş birliğini içeren çocuk koruma programlarında aileye özel ve stratejik bir rol vermişlerdir ve spor politikalarını bu doğrultuda düzenlemişlerdir. Ancak, Türkiye'de sporda çocuk koruma programlarının uygulanması ve bu programlar kapsamında ebeveynlerle yürütülen profesyonel ve sistematik çalışmaların sayısı oldukça azdır (Aydın ve ark. 2019).

Spor ortamlarında çocukların çeşitli türde istismar ve ihmal durumlarıyla karşılaşabileceği bir gerçektir. Genel olarak halk arasında istismar denince akla ilk gelen fiziksel ve cinsel istismardır. Ancak, istismar kavramı yalnızca bunlarla sınırlı değildir; duygusal ve ekonomik istismar ile ihmal de önemli bir yer tutmaktadır (Metin, 2022).

Çocuğun gelişim dönemlerine göre farklılaşan ihtiyaçlarının karşılanması için aile çok önemli ve stratejik bir sosyal kurumdur. Bu sebeple, hem uluslararası sözleşmeler, hem yasalar hem de çocukla ilişki içerisinde olan spor yöneticileri ve çalışanları çocuğun ailesinin sürece katılımını beklemektedirler. Bununla birlikte, bütün çocukların böyle bir imkânı elde edemedikleri de bilinmektedir (Aydın ve ark. 2019).

Birçok gelişmiş ülke, Avrupa Birliği ülkeleri, Avustralya, ABD ve hatta bazı Afrika ülkeleri, spor yönetimi ile ilgili kamu kuruluşları, spor federasyonları ve spor kulüpleri aracılığıyla spor alanında çocuk koruma sistemleri oluşturmuştur. Bu sistemler, antrenörler, yöneticiler ve diğer spor çalışanlarını kapsayan düzenlemeleri içermektedir. Bu bağlamda, Türkiye'de sporda çocuk korumaya yönelik benzer bir düzenlemenin olmaması büyük bir eksiklik ve sorundur. Spor eğitimi, kişisel etkileşim ve iletişimin yoğun olduğu bir alan olduğundan, duygusal veya fiziksel istismarın önlenmesi için yasal düzenlemelere ek olarak disiplinler arası iş birliği ile hazırlanacak eğitim programları zorunludur (Parasız ve ark. 2015).

3. YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; antrenörlerin sporda çocuk koruma programları hakkındaki bilgi seviyelerinin tespit edilmesive farklı değişkenlere göre incelenmesidir.

3.2. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan bir araştırma modelidir” (Karasar, 2018:109)

3.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırma katılımcıları Düzce Belediyesi bünyesinde, TÜFAD ve Düzce Genlik ve Spor Bakanlığında da görev yapan tescilli antrenörlerle ile sınırlandırılmıştır.

3.4. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmanın çalışma grubu Düzce’de bulunan Düzce Belediyesi Gençlik ve Spor Hizmetleri Müdürlüğü Antrenörleri, TÜFAD Antrenörleri ve Düzce Genlik ve Spor Bakanlığında da görev yapan Antrenörlük Belgesine sahip tescil edilmiş gönüllük esasıyla belirlenmiş 41 kadın ve 31 erkek olmak üzere toplam 72 antrenörlerden oluşmaktadır.

3.5. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmaya katılan antrenörlerin demografik bilgilerini öğrenmek için araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu; antrenörlerin değerlendirmesini ölçmek amacıyla ‘Sporda Çocuk Koruma Ölçeği’ kullanılacaktır.

3.5.1. Sporda Çocuk Koruma Ölçeği

“Sporda Çocuk Koruma Ölçeği (SÇKÖ)” Bayansaldüz, Kepoğlu ve Metin (2021) tarafından antrenörlerin çocuk sporcuları korumalarına ilişkin bilgi seviyelerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. SÇKÖ 23 maddeden oluşmuştur. Bu ölçekle antrenörlerin sporda çocuk koruma farkındalığının artırılması amaçlanmaktadır. 23 maddeden oluşan SÇKÖ *Sporda Fiziki ve Cinsel İstismar, Sporda Fiziki ve Cinsel İstismara Yönelik Önlem Alma ve Sporda Çocuk Koruma Programı Uygulamasının Varlığı* olmak üzere üç alt boyutlu ve beşli derecelendirmeli likert tipindedir.

3.6. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin toplama aşaması tamamlandıktan sonra elde verileri SPSS programıyla çalışılıp elde edilen sonuçlar analiz edilmiştir. Elde edilen verilere Homojenlik testi uygulanmıştır ve veriler normal dağılım göstermediği ve non-parametric testlerden yararlanılmıştır. İkili gruplarda Mann Whitney U, üç ve üzeri gruplarda ise Kruskal Wallis testleri uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak alınmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Değişkenlere Göre Dağılımları.

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)	GeçerliYüzde (%)	KümülatifYüzde (%)
Kadın	41	56,9	56,9	56,9
Erkek	31	43,1	43,1	100,0
Total	72	100,0	100,0	
Yaş				
18-24	11	15,3	15,3	15,3
25-30	34	47,2	47,2	62,5
31-39	21	29,2	29,2	91,7
40-49	4	5,6	5,6	97,2
50+	2	2,8	2,8	100,0
Total	72	100,0	100,0	
Branş				
Bireysel Spor	25	34,7	34,7	34,7
Takım Sportu	47	65,3	65,3	100,0
Total	72	100,0	100,0	
Antrenörlük Süresi				
1-3 YIL	32	44,4	44,4	44,4
4-8 YIL	20	27,8	27,8	72,2
9-15 YIL	13	18,1	18,1	90,3
16+ YIL	7	9,7	9,7	100,0
Total	72	100,0	100,0	

Tablo 1. (Devamı) Katılımcıların Değişkenlere Göre Dağılımları.

Medeni Durum				
Evli	32	44,4	44,4	44,4
Bekâr	40	55,6	55,6	100,0
Total	72	100,0	100,0	
Eğitim Durumu				
Lise	7	9,7	9,7	9,7
Ön Lisans	8	11,1	11,1	20,8
Lisans	38	52,8	52,8	73,6
Lisansüstü	19	26,4	26,4	100,0
Total	72	100,0	100,0	
Maddi Gelir(TL)				
0-10000	3	4,2	4,2	4,2
10001-15000	6	8,3	8,3	12,5
15001-20000	10	13,9	13,9	26,4
20001+	53	73,6	73,6	100,0
Total	72	100,0	100,0	
Büyüdüğü Yer				
Şehir	45	62,5	62,5	62,5
Köy	12	16,7	16,7	79,2
Kasaba	5	6,9	6,9	86,1
Büyükşehir	10	13,9	13,9	100,0
Total	72	100,0	100,0	
SBF Mezunu				
Evet	57	79,2	79,2	79,2
Hayır	15	20,8	20,8	100,0
Total	72	100,0	100,0	

Tablo 1 de katılımcı antrenörlerin demografik özelliklerinin dağılımları sunulmaktadır.

Tablo incelendiğinde, katılımcıların %56,9'unun erkek, %43,1'inin kadın olduğu görülmektedir.

Yaş aralıkları incelendiğinde katılımcıların 18-24 yaş arası 11 katılımcı, 25-30 yaş arası 34 katılımcı, 31-39 yaş arası 21 katılımcı, 40-49 yaş arası 4 katılımcı ve 50 yaş ve üstü 2 katılımcı olduğu görülmektedir.

Tablo1'de diğer bir değişken olan Bireysel Spor Antrenörler sayısı 25, Takım Spor Antrenör sayısı 47 kişi olduğu görülmektedir.

Yine Tablo1'de bulunan Antrenörlük Süresi değişkenine baktığımızda 1-3 yıl arası antrenörlük yapan katılımcı sayısı 32 kişi, 4-8 yıl antrenörlük yapan katılımcı sayısı 20 kişi, 9-15 yıl arası antrenörlük yapan katılımcı sayısı 13 kişi ve 16 yıl ve üzeri antrenörlük yapan katılımcı sayısı 7 kişi olduğu görülmektedir.

Tablo1'de katılımcıların medeni durumları incelendiğinde evli olan antrenör sayısı 32, bekar olan antrenör sayısı 40 kişi olduğu görülmüştür.

Tablo1'de katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde lise mezunu 7 antrenör, ön lisans mezunu 8 antrenör, lisans mezunu 38 antrenör, lisansüstü mezunu 19 antrenör olduğu görülmektedir.

Tablo1'de katılımcıların Aylık Maddi Gelirler değişkeni incelendiğinde aylık geliri 0-10000 arası antrenör sayısı 3, aylık geliri 10001-15000 arası antrenör sayısı 6, aylık geliri 15001-20000 arası antrenör sayısı 10, aylık geliri 20001 ve üzeri antrenör sayısı 53 olduğu görülmektedir.

Tablo1'de katılımcıların Büyüdüğü Yer değişkeni incelendiğinde Şehirde büyüyen antrenör sayısı 45, Köyde büyüyen antrenör sayısı 12, Kasabada büyüyen antrenör sayısı 5, Büyükşehirde büyüyen antrenör sayısı 10 olduğu görülmektedir.

Tablo1'de katılımcıların Spor Bilimleri Fakültesi mezunu olup olmadığını incelendiğinde Spor Bilimleri Mezunu sorusuna 'Evet' cevabını veren katılımcı sayısı 57, 'Hayır' cevabını veren katılımcı sayısı 15 olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Homojenlik test sonuçları.

Test of Homogeneity of Variances				
	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	2,952	4	67	,026
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	3,262	4	67	,017
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	3,405	4	67	,014

Tablo 2 de ki homojenlik testinde verilerin normal dağılmadığı görülmektedir. Normal dağılmayan verilerin istatistiksel analizde non-parametrik testlerden yararlanılmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet değişkeninin toplam puanlarına göre Mann Whitney U test sonuçları.

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	Kadın	41	28,00	1148,00	287,00	,000
	Erkek	31	47,74	1480,00		
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	Kadın	41	30,62	1255,50	394,500	0,03
	Erkek	31	44,27	1372,50		
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	Kadın	41	34,94	1432,50	571,500	0,31
	Erkek	31	38,56	1195,50		
	Total	72				

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları Tablo3’de sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların sporda çocuk koruma programları değerlendirme durumlarının cinsiyetlerine göre sporda fiziki ve cinsel istismar ile sporda fiziki ve cinsel istismara yönelik önlem alma alt boyutlarında erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Tablo 4. Yaş değişkeninin toplam puanlarına göre Kruskal Wallis test sonuçları.

	Yaş	N	X	S.S	Sıra Ortalaması	Kruskal Wallis H	
						X ²	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	18-24	11	24,4545	5,93908	46,09	5,060	,281
	25-30	34	21,0000	5,54322	35,00		
	31-39	21	23,2381	11,16649	33,98		
	40-49	4	18,2500	2,87228	27,25		
	50+	2	26,0000	2,82843	54,25		
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	18-24	11	8,4545	2,54416	43,64	6,770	,149
	25-30	34	7,4412	2,51289	34,87		
	31-39	21	8,9524	4,73789	39,98		
	40-49	4	6,0000	,00000	20,50		
	50+	2	6,0000	,00000	20,50		
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	18-24	11	2,7273	1,00905	40,50	2,620	,623
	25-30	34	2,5588	1,18555	35,87		
	31-39	21	2,9048	1,81397	37,71		
	40-49	4	2,0000	,00000	28,50		
	50+	2	2,0000	,00000	28,50		
Total		72					

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Yaşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları Tablo4’de sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 5. Branş değişkeninin toplam puanlarına göre Mann Whitney test sonuçları.

	Branş	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	P
Sporda Fiziki ve Cinsel İstismar	Bireysel	25	30,84	771,00	446,0	0,09
	Takım	47	39,51	1857,00	00	3
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem Alma	Bireysel	25	35,66	891,50	566,5	0,78
	Takım	47	36,95	1736,50	00	4
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının Varlığı	Bireysel	25	38,90	972,50	527,5	0,32
	Takım	47	35,22	1655,50	00	8
	Total	72				

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Branşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları Tablo5’de sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 6. Antrenörlük Süresi değişkeninin toplam puanlarına göre Kruskal Wallis test sonuçları.

	Antrenörlük Süresi	N	X	S.S	Sıra Ortalaması	Kruskal Wallis H	
						X ²	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	1-3	32	20,7813	5,90644	32,77	5,878	0,118
	4-8	20	22,6500	5,13271	42,48		
	9-15	13	20,7692	8,11535	30,38		
	16+	7	29,7143	14,43046	47,86		
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	1-3	32	7,3438	1,85975	35,75	1,269	0,737
	4-8	20	8,3000	3,18053	40,33		
	9-15	13	7,7692	4,08562	33,38		
	16+	7	9,7143	6,34335	34,79		
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	1-3	32	2,5625	1,34254	35,28	8,716	0,053
	4-8	20	3,1500	1,42441	44,33		
	9-15	13	2,3846	1,38675	31,77		
	16+	7	2,0000	,00000	28,50		
Total		72					

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Antrenörlük sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları Tablo6'da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Antrenörlük sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 7. Medeni Durumdeğişkeninin toplam puanlarına göre
Mann Whitney U test sonuçları.

	Medeni Durum	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	Evli	32	30,64	980,50	452,500	0,033
	Bekar	40	41,19	1647,50		
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	Evli	32	33,81	1082,00	554,000	0,283
	Bekar	40	38,65	1546,00		
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	Evli	32	38,25	1224,00	584,000	0,382
	Bekar	40	35,10	1404,00		

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Medeni durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları Tablo7’de sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Medeni durumlarına göre Sporda Fiziki ve Cinsel istismar alt boyutundaBekarlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Tablo 8. Eğitim Durumudeğişkeninin toplam puanlarına göre Kruskal Wallis test sonuçları.

	Eğitim Durumu	N	X	S.S	Sıra Ortalaması	Kruskal Wallis		Fark
						H	X ²	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	Lise	7	19,4286	4,64963	28,86			
	Ön Lisans	8	21,8750	8,39111	32,31			
	Lisans	38	22,2368	7,94384	37,08	1,808	0,613	
	Lisansüstü	19	23,1579	7,75502	39,92			
SpordaFiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	Lise	7	7,2857	2,36039	32,43			
	Ön Lisans	8	8,1250	2,94897	37,13			
	Lisans	38	7,4474	2,99276	33,80	3,415	0,332	
	Lisansüstü	19	9,0000	4,20317	43,13			
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	Lise	7	2,5714	,97590	37,93			
	Ön Lisans	8	2,7500	1,03510	40,88			
	Lisans	38	2,0526	,32444	29,37	20,751	0,000	Lisansüstü> lise-ön lisans- lisans
	Lisansüstü	19	3,7895	1,98827	48,39			
Total		72						

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Eğitim Durumlarına göre farklılık olup olmadığını inceleyen analiz sonuçları yukarıda Tablo8’de sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının eğitim durumlarına göre Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı

alt boyutunda Lisansüstü mezunu Antrenörlerin diğer mezunlarına göre daha yüksek puan elde ettikleri ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Tablo 9. Aylık Gelir (TL)değişkeninin toplam puanlarına göre Kruskal Wallis test sonuçları.

	Aylık Gelir	N	X	S.S	Sıra Ortalaması	Kruskal Wallis H	
						X ²	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	0-10000	3	18,0000	2,64575	25,83	2,810	0,422
	10001-15000	6	25,8333	7,05455	46,83		
	15001-20000	10	21,5000	3,89444	40,35		
	20001+	53	22,1132	8,29193	35,21		
	Total	72					
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	0-10000	3	6,0000	,00000	20,50	4,333	0,228
	10001-15000	6	7,8333	1,72240	44,33		
	15001-20000	10	8,3000	2,49666	42,50		
	20001+	53	7,9623	3,65304	35,39		
	Total	72					
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	0-10000	3	2,0000	,00000	28,50	1,184	0,757
	10001-15000	6	2,3333	,81650	34,00		
	15001-20000	10	2,6000	,96609	38,40		
	20001+	53	2,7170	1,47254	36,88		
	Total	72					

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının aylık gelirlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları Tablo9’da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 10. Büyüdüğü Yer değişkeninin toplam puanlarına göre Kruskal Wallis test sonuçları.

	Büyüdüğü yer	N	X	S.S	Sıra Ortalaması	Kruskal Wallis H		Fark
						X ²	P	
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	Şehir	45	23,3333	8,68646	38,98	3,765	0,288	
	Köy	12	18,8333	4,66775	26,58			
	Kasaba	5	23,2000	4,91935	41,80			
	Büyükşehir	10	20,4000	4,99333	34,60			
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	Şehir	45	8,4000	3,65190	39,71	9,709	0,021	Şehir>köy
	Köy	12	6,2500	,62158	24,71			
	Kasaba	5	8,0000	,70711	49,80			
	Büyükşehir	10	7,7000	3,94546	29,55			
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	Şehir	45	2,9111	1,54952	39,71	6,757	0,080	
	Köy	12	2,0000	,00000	28,50			
	Kasaba	5	2,0000	,00000	28,50			
	Büyükşehir	10	2,5000	1,08012	35,65			
Total		72						

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Büyüdükleri Yere göre farklılık olup olmadığını inceleyen analiz sonuçları yukarıda tablo da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Büyüdükleri Yere göre Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem almaalt boyutunda Şehirde büyüyen Antrenörlerin köyde büyüyenlere göre daha yüksek puan elde ettikleri ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Tablo 11. SBF Mezunudeğişkeninin toplam puanlarına göre Mann Whitney U test sonuçları.

	SBF MEZUNU	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	P
Sporda Fiziki ve Cinsel istismar	Evet	57	36,45	2077,50	424,500	0,967
	Hayır	15	36,70	550,50		
Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma	Evet	57	37,10	2114,50	393,500	0,603
	Hayır	15	34,23	513,50		
Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı	Evet	57	37,45	2134,50	373,500	0,302
	Hayır	15	32,90	493,50		

Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Spor Bilimleri Mezunu olup olmadıklarına göre inceleyen analiz sonuçları Tablo11’de sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Spor Bilimleri Mezunu olup olmadıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>0.05$).

5. TARTIŞMA

Türkiye ve Dünyada istismar konusu ciddi bir sorun haline gelmiş ve spor içerisinde bu tarz olayların yaşanması son derece rahatsız edici bir durumdur. Sporda Çocuk Koruma uygulamalarına verilen önem artsa da yine de bu konu ile ilgili yeteri kadar çalışma bulunamamıştır. Bilinenin aksine bilinmeyen, duyulmayan, gün yüzüne çıkmayan istismar olayları da yaşandığı bilinmektedir.

İstismarı kolaylaştıran etkenlerin ve nedenlerinin ne olduğu sorusuna verilecek ilk yanıt, spor ortamında kurulan ilişkilerin içinde gizlidir. Özellikle performans, başarı, skor odaklı profesyonel sporlarda, iktidarın kurmuş olduğu söylemin içinde sporcuların hizaya getirme süreçleri belirgin bir biçimde göze çarpmaktadır (Çetin, 2019).

Yapmış olduğumuz çalışmada Tablo1’de katılımcıların %56,9’unun erkek, %43,1’inin kadın olduğu görülmektedir.

Yaş aralıkları incelediğinde katılımcıların 18-24 yaş arası 11 katılımcı, 25-30 yaş arası 34 katılımcı, 31-39 yaş arası 21 katılımcı, 40-49 yaş arası 4 katılımcı ve 50 yaş ve üstü 2 katılımcı olduğu görülmektedir.

Tablo1’de diğer bir değişken olan Bireysel Spor Antrenörler sayısı 25, Takım Spor Antrenör sayısı 47 kişi olduğu görülmektedir.

Yine Tablo1’de bulunan Antrenörlük Süresi değişkenine baktığımızda 1-3 yıl arası antrenörlük yapan katılımcı sayısı 32 kişi, 4-8 yıl antrenörlük yapan katılımcı sayısı 20 kişi, 9-15 yıl arası antrenörlük yapan katılımcı sayısı 13 kişi ve 16 yıl ve üzeri antrenörlük yapan katılımcı sayısı 7 kişi olduğu görülmektedir.

Tablo1’de katılımcıların medeni durumları incelendiğinde evli olan antrenör sayısı 32, bekar olan antrenör sayısı 40 kişi olduğu görülmüştür.

Tablo1’de katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde lise mezunu 7 antrenör, ön lisans mezunu 8 antrenör, lisans mezunu 38 antrenör, lisansüstü mezunu 19 antrenör olduğu görülmektedir.

Tablo1’de katılımcıların Aylık Maddi Gelirler değişkeni incelendiğinde aylık geliri 0-10000 arası antrenör sayısı 3, aylık geliri 10001-15000 arası antrenör

sayısı 6, aylık geliri 15001-20000 arası antrenör sayısı 10, aylık geliri 20001 ve üzeri antrenör sayısı 53 olduğu görülmektedir.

Tablo1’de katılımcıların Büyüdüğü Yer değişkeni incelendiğinde Şehirde büyüyen antrenör sayısı 45, Köyde büyüyen antrenör sayısı 12, Kasabada büyüyen antrenör sayısı 5, Büyükşehirde büyüyen antrenör sayısı 10 olduğu görülmektedir.

Tablo1’de katılımcıların Spor Bilimleri Fakültesi mezunu olup olmadığını incelendiğinde Spor Bilimleri Mezunu sorusuna ‘Evet’ cevabını veren katılımcı sayısı 57, ‘Hayır’ cevabını veren katılımcı sayısı 15 olduğu görülmektedir.

Tablo 2 de ki homojenlik testinde verilerin normal dağılmadığı görülmektedir. Normal dağılmayan verilerin istatistiksel analizde non-parametrik testlerden yararlanılmıştır.

Tablo3’de bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının cinsiyetlerine göre Sporda Fiziki ve Cinsel istismar ile Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma alt boyutlarında Erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunduğu görülmektedir. Fiziksel istismar konusunda literatürde yapılan sonuçlara baktığımızda erkeklerin daha fazla fiziksel istismara uğradığı görülmektedir. Literatürde Timpka ve ark., (2019) yapmış oldukları çalışmaya baktığımızda; cinsiyet değişkeni açısından maruz kalınan sporcuların fiziksel istismar düzeyleri erkek sporcularinkadın sporculara kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır (Timpka ve ark., (2019): akt. Toy, Onal, Alnıdelik, Demirli, Moghanlou, 2023). Sporu bıraktıktan sonra antrenörlük mesleğinde devam eden erkek antrenörlerin bu konuda daha duyarlı ve önlemler alınması gerektiğini geçmişte yaşadıkları istismar olaylarının erkek antrenörlerin daha hassas olduklarını söyleyebiliriz.

Yapılan bir diğer araştırmada 206 sporcunun katılımıyla gerçekleştirilen çalışmaya baktığımızda Çetin ve ark. (2022) sporcuların %33.5’inin söz konusu cinsel istismarlardan en az birisine maruz kaldığı ve kadınların erkeklere oranla daha fazla cinsel istismara maruz kaldığı görülmüştür. Erkeklerde oran %18,3

iken kadınlarda %43.5'dir. Bu sonuç doğrultusunda sporcuları gelecekte antrenör olma potansiyeline sahip bireylerin kadın olarak erkeklerden daha fazla risk altında olduğunu görmekteyiz. Yine bu çalışmada erkek ve kadın sporculara fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalma oranı kadın sporcularda daha yüksek olduğu görülmüştür. Son olarak ekonomik şiddete maruz kalma oranı erkek sporcularda daha fazla olduğu görülmüştür.

Başka bir nitel çalışmada sporda kadınların sorunlarını belirlemeyi amaçlayan, spor dünyasında aktif olarak yer alan sporcu, antrenör ya da yönetici 16 kadınla görüşülmüş, görüşülenlerden dördü kendisinin veya yakınlarından en az birinin cinsel tacize maruz kaldığını söylemiştir. Diğer 12 kişiden beş kişi medyadan ve çevreden bu tür olaylara ilişkin duyurularının olduğunu dile getirmiş ve sonuçta en az dokuz kişi sporda taciz olaylarının önemli bir kısmının açığa çıkmadığı ve çeşitli şekillerde örtbas edildiği konusunda hemfikir oldukları tespit edilmiştir. (Yaprak, 2009: akt. Küçük ve ark. 2016). Bütün bu sonuçlara bakarsak cinsel istismar konusunda kadınların aleyhine sonuçlar olduğu görülmüştür. Bizim çalışmamızda antrenör bünyesinde cinsel istismar konusunda bir sonuç görülmemiştir.

Tablo4'de Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Yaşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları yukarıda tablo da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülmektedir. Bizim çalışmamızda istismar konusunda yaş değişkenine baktığımızda bir sonuç olmayabilir fakat unutulmamalıdır ki antrenörlükte iletişim son derece önemlidir. Çoğu zaman sporcuyla olmakla birlikte sporcunun aile fertleriyle de antrenör iletişim halindedir. Bazen antrenör ve sporcu arasında yaşanan iletişim eksikliği sporcuların ihmal edildiğini düşünmesine yol açabilir. Literatüre baktığımızda yapılan bir çalışmada (Mutlu ve ark. 2018) yaş değişkenine göre iletişim becerilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu görülmüştür. Bu fark 25 yaş ve altı katılımcılar ile 36-45 yaş

ve 46 yaş ve üstü katılımcılar arasında olduğu tespit edilmiş. Yaşları 36-45 yaş ve 46 yaş üstü olan katılımcıların lehine olduğu görölmüştür. Bu çalışmanın sonucu doğrultusunda bakıldığında yaş olarak daha ileri yaşlarda olan antrenörlerin iletişimleri yaşadığı tecrübeler doğrultusunda daha iyi olduğu söylenebilir. Bu iletişimin iyi olması da bir istismar türü olan ihmalin önüne geçebilir.

Tablo5’ de Antrenörlerin Sporda ocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Branşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçlarında anlamlı bir fark bulunmadığı görölmüştür. Çalışmamıza benzer yapılan bir çalışmada bulunan sonuçlara göre; spor branşlarına bakıldığında bireysel spor yapan bireylerin %43,3 ile daha fazla istismara maruz kaldığı görölmüştür. Spordan sonra meslek hayatına atılacak bireylerin bunun sebebi olarak bireysel sporda daha fazla bire bir iletişim ve sporcuyla yalnız kalınması, seyahatler edilmesi gibi etkenler bu sonuçları ortaya koyduğunu söyleyebiliriz (etin ve ark. 2022).

Tablo 6’da katılımcı Antrenörlerin Sporda ocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Antrenörlük sürelerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları yukarıda tablo da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda ocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Antrenörlük sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görölmektedir. Antrenörün sporcularla iletişimi son derece önemlidir. Literatürde yapılan bir çalışmaya baktığımızda (Öztürk ve ark. 2021) Antrenörlük deneyimi ile antrenör iletişim becerileri arasında zayıf bir negatif yönlü ilişkiler tespit edilmiş, antrenörlük deneyimi arttıķça sporcular antrenörlerinin iletişim becerisi düzeylerini daha düşük algılamışlardır. Sporcular ile antrenör arasında yaş farkı arttıķça antrenörlerin sporcularla olan iletişiminin zayıfladığını gösterir. Buda yetişen çocukların hayat tarzı ve sosyal çevresinin farklı oluşu, gelişen teknolojiye yaşı ilerlemiş antrenörlerin ayak uyduramaması gibi sebeplerden kaynaklandığı düşünölebilir.

Tablo7’deki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Medeni durumlarına göre Sporda Fiziki ve Cinsel istismar alt boyutunda Bekarlar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunduğu görülmektedir. Bu durumu evli bireylerin aile hayatında içerisinde yaşadıkları travma ve problemleri meslek hayatlarına ve meslek hayatındaki problemleri çözümlemesinde sıkıntıya yol açtığı düşünülebilir. Antrenörlük mesleğinin en önemli parçalarından birisi iletişimdir. Lider bir antrenörün iletişimi iyi olduğundan sporcuya performans olarak geri dönüşü de olumlu olabilir. Literatürde incelediğimiz bir çalışmada (Bilir ve ark. 2019) bizim çalışmamızın aksine bir durum savunulmuştur. Medeni durumlarına bakıldığında evliler bekarlara göre sporcu performansının artırılmasında ödüllendirmeye yönelik davranışları daha ön plana aldıkları düşünülmüştür. Evli antrenörlerin sorumluluk taşıdıkları, iletişimde uygun yollar tercih ettiği bu farklılığın sebebi olduğu savunulmuştur.

Tablo8’de bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının eğitim durumlarına göre Sporda Çocuk Koruma Program Uygulamasının varlığı alt boyutunda Lisansüstü mezunu Antrenörlerin diğer mezunlarına göre daha yüksek puan elde ettikleri ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunduğu görülmektedir. Yapılan bir araştırmada (Özbay, 1996). Antrenörlerin genç sporculara müsabaka öncesi ilettikleri motivasyon sözcüklerine baktığımızda%55’i ‘bu maçı mutlaka kazanmalısın’ ve %5.83’ü ise ‘kazanamazsan mahvolursun’ diye motive ettiği görülmektedir. Antrenörlerin genç sporcuları bu şekilde baskı altına alıp bu şekilde otorite kurma çabası sporcuları stres altına sokup müsabakaya çıkarmamalıdır. Yine aynı çalışmaya baktığımızda antrenörlerin antrenmanda hata yapan veya sözünü dinlemeyen genç sporculara karşı davranışları incelendiğinde %28.33’ü ‘çok kızar, sert bir şekilde söz ve davranışta bulunur’ %15’i ‘bağırır’ %5.83 ‘döver’ sonucuna varılmıştır. Bu şekilde disipline etmek için bağırarak, kızmak ve fiziksel şiddet uygulamak son derece yanlıştır. İstismar konusunda eğitim düzeyi iyi ve donanımlı olan hocalar bu şekilde motivasyon kaynağının iyi bir çözüm

olmadığını bilirler. Lisansüstü mezunu antrenörlerin bilgi seviyelerinin daha yüksek olması istismar vb. konularda daha detaylı ve derin eğitim, ders almaları olduğunu düşünebiliriz. Bu sebeple bu konuyla ilgili daha duyarlı ve dikkatli olduğu düşünülebilir.

Tablo9’da Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının aylık gelirlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları yukarıda tablo da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının aylık gelirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı görülmektedir.

Tablo10’da bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Büyüdükleri Yere göre Sporda Fiziki ve Cinsel istismara Yönelik Önlem alma alt boyutunda Şehirde büyüyen Antrenörlerin köyde büyüyenlere göre daha yüksek puan elde ettikleri ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak şehir ve köy yaşamında, yetiştirilme tarzı, bastırılmış olan zihinsel düşünceler ve bunun akabinde oluşan kültürel farklılıklar olabilir. Literatürde bir çalışmayı incelediğimizde (Tepeköylü ve ark. 2009) 466 Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada tabi ki çalışmaya katılan her bir öğrenci aynı zamanda bir antrenör adayı olduğu unutulmadan değerlendirildiğinde öğrencilerin yaşadıkları yerleşim merkezine bakıldığında iletişim becerisi algısında fark bulunamadığı görülmüştür. İletişim becerisi bir antrenörün bilmeden, farkında olmadan bile sporcuya uyguladığı duygusal istismar ve ihmal konusunun bire bir olarak içerisinde.

Tablo11’de Katılımcı Antrenörlerin Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Spor Bilimleri Mezunu olup olmadıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen analiz sonuçları yukarıda tablo da sunulmuştur. Tablodaki bulgular ışığında katılımcıların Sporda Çocuk Koruma Programları değerlendirme durumlarının Spor Bilimleri Mezunu olup olmadıklarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma bulunmadığı

görülmektedir. Meslek etiği yüksek olan antrenörlerin sporculara daha sağlıklı destek olduğunu söyleyebiliriz. Literatürde baktığımız bir çalışma (Kayır, 2019) bizim çalışmamız ile örtüşebileceğini gördük. Beden eğitimi ve spor bölümünden mezun antrenörler ile diğer alanlardan mezun antrenörlerin meslek etiği ölçeği profesyonellik, sorumluluk ve hoşgörü alt boyutlarına ve ölçek genelinde anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Fakatsaygı boyutunda diğer alanlardan mezun olan antrenörler ile beden eğitimi ve spor bölümünden mezun antrenörlerin görüşleri arasında fark saptanmıştır. Beden eğitimi ve spor alanından mezun antrenörler meslek etiği davranışlarına yüksek düzeyde uydukları görülürken, diğer bölümlerden mezun antrenörler meslek etiği davranışlarına daha az uydukları görülmüştür. Sporcuya istismar veya ihmal uygulamadan sporcunun gelişimi için en iyi şekilde çalışan antrenörler meslek etiği yüksek antrenörlerdir diyebiliriz. Bunun eğitimi üniversitelerde verilirken diğer bölümlerde meslek etiği konusunda antrenörlük okumayan bir antrenör veya antrenör adayı bunun eğitiminden eksik kalabilir. Bu sonuçlara bakıldığında meslek etiği konusunda beden eğitimi ve spor alanından mezun antrenörlerin daha duyarlı olduğu düşünülebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sporun her kesimin çok önemli bir parçası olduğu aşikardır. Bu sporun baş aktörlerindenbiri olan antrenörlerin de davranış biçimi sporcuyu her anlamda koruması kol kanat germesi de ülkelerin daha sağlıklı bir spor kültürünün oluşması için olmazsa olmazlarındandır.

Sonuç olarak; yaş, branş, antrenörlük süresi, aylık gelir ve Spor bilimleri mezunu değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı fark görülmezken, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu ve büyüdüğü yer değişkenine göre ölçek alt boyutlarında istatistiksel olarak farklar görülmüştür. Ülkemizde literatürde çok fazla çalışma olmayan, sporda çocuk koruma programların farklı demografik özelliklere göre değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir.

Türkiye ve Dünyada istismar konusu ciddi bir sorun haline gelmiş ve spor içerisinde bu tarz olayların yaşanması son derece rahatsız edici bir durumdur. Sporda Çocuk Koruma uygulamalarına verilen önem artsa da yine de bu konu ile ilgili yeteri kadar çalışma bulunamamıştır. Bilinenin aksine bilinmeyen, duyulmayan, gün yüzüne çıkmayan istismar olayları da yaşandığı bilinmektedir. .

- Bu konuda antrenörlere ve yöneticilere sporun bütün paydaşlarına yeterlilik belgesini verirken bütün federasyonların bu konuda çok daha fazla duyarlı ve sevk, idare noktasında koordineli olması gerekir.
- Bu tarz durumlar için yakın takipte bulunup antrenörlere daha kapsamlı bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Aileleri de bu konu üzerinde daha fazla bilgilendirilip seminerler düzenlenebilir.
- Devlet yaptırımlarının istismar ve ihmal durumlarında çok daha fazla caydırıcı hukuki ve politik anlamda cezalar verilebilir ve genişletilebilir.
- Üniversitelerde istismar ve ihmal konusunda daha derinlemesine eğitim verilebilir. Bu eğitimlerin bütün üniversitelerde zorunlu hale getirilebilir.

- Bu konuyla alakalı sadece antrenörlerin değil ailelere ve topluma da büyük görevler düşmektedir. Konuyla alakalı çok yönlü çalışmalar yapılabilir ve toplum için programlar düzenlenebilir.
- Sporun içerisinde olan herkesin spor yöneticisinden, masörüne. Masöründen antrenörüne herkesin çocuk koruma programlarına katılım sağlaması zorunlu hale getirilebilir.
- Son olarak sporda yaşanan istismar olaylarına daha fazla önem verilmesi ve Türkiye’de bu konu ile ilgili daha fazla araştırma yapılmalı ve literatür bu konuda daha geniş olması gerekir.

7. KAYNAKLAR

- Aktay, M. (2020) İstismar ve İhmalin Çocuk Üzerinde Etkileri ve Tedavisi, *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, 1(2), 172.
- Atasoy, B. ve Kuter, F. (2005) Küreselleşme ve Spor, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 13.
- Aydın, H. ve Gül, Ö. (2019) Sporda Uluslararası Çocuk Koruma Politikalarının Türkiye Ekseninde Değerlendirilmesi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(89), 576.
- Aydın, İ. (2019) 'Türkiye'de Çocuk İstismarı, Çocuk İstismarını Önleyici Sosyal Politikalar ve Diyarbakır Örneği', Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Bayansalduz, M., Kepoğlu, A.,& Metin, S. (2021) 'Türk Sporunda Çocuk Koruma Programı Uygulamalarının Değerlendirilmesi', Doktora Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya, Türkiye.
- Bilgin, Ö. (2020) Çocuk Koruma Hizmetlerinde Çocuk İhbar ve Bildirimlerinin Değerlendirilmesi, *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(2),27.
- Bilir, P., Şahin, N.,& Sangün, L. (2019) Antrenör Yetiştirme Kurslarına Katılan Bireylerin Liderlik Davranış Algılarının İncelenmesi, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 227.
- Bulut, S., (2007). Çocuk cinsel istismarı hakkında bir derleme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 139-140.
- Çetin, E.& Hacısötaoğlu Közleme, İ., (2018). Sporda çocuk istismarı üzerine genel bir değerlendirme. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 8(2/1), 81-87
- Dirican, R., (2018). Tarihi süreçte çocukluk ve çocuk hakları. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 41.
- Erkut, Z., Balcı, S. & Yıldız, S., (2017). Tarihsel süreç içinde çocuk. *Çocuk ve Medeniyet*, 1, 17-28.

- Hacıcaferoğlu S., Sumer H. (2019). Okul Spor Faaliyetlerinin Sporcu Öğrencilerin Sosyalleşmelerine Yönelik Katkısını Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS)*, 5(2), 704-716.
- Hacıcaferoğlu S., Hacıcaferoğlu B., Selçuk MH., Karataş Ö. (2013). Examinations of the reasons for participation of children between the ages of 9-16 to summer sports schools (Instance of Malatya province). *The Online Journal of Recreation and Sport*, 2(1), 12-17.
- Hacıcaferoğlu S., Gündoğdu C., Hacıcaferoğlu B. (2012). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin spor organizasyonları ve spor tesisleri hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi (İnönü Üniversitesi örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 59-67.
- Gün, A., (2014). ‘Türkiye’de TFF’nin antrenörlük kurslarında eğitim alan antrenör adaylarının antrenörlük kurslarındaki tesisler, kullanılan malzemeler, idari personel ve eğitimciler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi’. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Güven, Ö., (1996). 12-16 yaş grubu sporcuların müsabaka motivasyonu ve antrenör davranışları konusunda karşılaştıkları bazı sorunlar. *Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 33.
- Karasar, N., (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel, Ankara.
- Karataş, K., (2007). Türkiye’de çocuk koruma sistemi ve koruyucu aile uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18(2), 11.
- Kayır, B., (2019). ‘Antrenörlerin meslek etiği davranışlarına ilişkin antrenör ve sporcu görüşleri’, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

- Kaytez, N., Yücelyiğit, S. & Kadan, G., (2018). Çocuğa yönelik istismar ve çözüm önerileri. *Avrasya Dergisi*, 1(1), 20.
- Metin, S. C., (2022). ‘Tür sporunda çocuk koruma programı uygulamalarının değerlendirilmesi’,Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye.
- Mutlu, T., Akoğlu, H., Şentürk, H., Ağılönü, A. & Özbey, Ö., (2018). Antrenör adayların iletişim ve liderlik becerilerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 174.
- Orhaner, G., (2018). ‘Yetişkin bireylerde algılanan duygusal istismar ve duygusal istismar düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişki’. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Öz, F. & Öztürk, H. (2018). Futbolcuların Sosyal Fobi Düzeyleri, *Asos Journal*, 6(79), 545-554.
- Öztürk, H. (2019). Rural Middle School Students’ Attitudes Towards Sports, *The Online Journal of Recreation and Sport*, 8(3), 14-22.
- Öztürk, H. (2021). Secondary School Students’ Attitudes towards Physical Activity, *Eurasian Research in Sport Science*, 6(1), 56-63.
- Parasız, Ö., Şahin, M. & Çelik, A., (2015). Sporda çocuk koruma programı uygulamaları: İngiltere örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3, 643-647.
- Polat, O., (2016). Şiddet. *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 20.
- Polat, O., (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 20.
- Salim, M., (2011). ‘Geçmişten günümüze Türkiye’de çocuk koruma politikaları ve sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu’. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, Türkiye.
- Soylu, Y., (2019). Türkiye’de çocuk koruma politikaları ve 2000 sonrası uygulanan yeni modeller. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, Türkiye.

- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M. & Çamlıyer, H., (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3),119.
- Tepeköylü Öztürk, Ö., Sümer, K. & Soytürk, M., (2021). Antrenör iletişim becerileri ile sporcuların sürekli optimal performans duygusal durumları arasındaki ilişkinin sporcu algılarına göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 46, 339.
- Türk Dil Kurumu.(2024). ‘Gelişim’. Erişim Tarihi: 5 Mart 2024, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uğurlu, A., (2022). Jimnastik ve çocuk istismarı: Kadın cimnastikçilerin deneyimleri. *Spor Bilimleri Araştırma Dergisi*, 7(2), 402.
- Uğurlu, Z., & Aksoy Gülsen, İ., (2014). Çocuk hakları ve hukuki bağlamda çocuğun ihmal ve istismardan korunması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 9.
- Yetim, A., (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(63), 64.
- Yıldırım, N., (2022). ‘Sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının ve antrenör sporcu ilişkisinin zihinsel dayanıklılık üzerindeki etkisi’. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Yıldırım Sarı, H., Ardahan, E. & Özgüven Öztornacı, B., (2016). Çocuk ihmal ve istismarına ilişkin son 10 yılda yapılan sistematik derlemeler. *Türk Silahlı Kuvvetler Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 15(6), 503.